

TRI ROKY KLAMSTIEV.
JE NAČASE VYJSŤ S PRAVDOU VON.

KODY
KEPLINGER

BOLO TO
ÚPLNE INAK

COO
BOO

Bolo to úplne inak

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.cooboo.sk
www.albatrosmedia.sk

Kody Keplinger
Bolo to úplne inak – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

BOLO TO
ÚPLNE INAK

BOLO TO ÚPLNE INAK

**KODY
KEPLINGER**

Z angličtiny preložila Ivana Cingelová

**COO
BOO**

Milý čitateľ,

nie som si istá, kto bude tieto slová čítať. Nie som si ani istá, či by niekto vôbec mal.

No po tom všetkom, čo sa stalo, som to potrebovala spísať. Pretože aj napriek tomu, čo som sa v priebehu uplynulých mesiacov dozvedela, som stále rovnako stratená ako pred troma rokmi.

Tú časť príbehu už poznáte: z mimoriadnych správ, článkov, hodinového dokumentárneho filmu, a dokonca z epizódy slávneho tínedžerského seriálu inšpirovaného udalosťami zo strednej školy vo Virgil County. A ak ste sa v priebehu uplynulých troch rokov ukázali v nejakom kresťanskom kostole, určite ste počuli o Sarah McHaleovej, Dievčati s krížikom na retiazke. Dievčati, ktoré zahynulo, keď bránilo svoju vieru.

Moje meno asi nie je také známe. Ak ste ho aj vtedy zachytili, tak vám už zrejme dnes nič nehovorí. Ale Sarah bola moja najlepšia kamoška. Bola som medzi dievčatami, ktoré sa s ňou v deň, keď bola zavraždená, skrývali na dievčenských záchodoch. Som Leanne Bauerová a som jedným zo šiestich svedkov, ktorí strelbu prežili.

Veľa z toho, čo si myslíte, že viete o tom dni, je lož. Naše príbehy boli prekrútené, skreslené, prefiltrované cez desiatky rôznych pohľadov.

Virgil County sa na krátky čas ocitlo vo svetle reflektorov. Všetci chceli z tej tragédie niečo vyťažiť. No o pár týždňov reportéri a kamerové štáby zmizli, presunuli sa k ďalšiemu príbehu.

A my, tí, ktorí prežili, sme stále tu, stále sa s tým snažíme vyrovnáť. Lebo dvadsaťštyrihodinové spravodajské pokrytie sa síce presunulo inam, ale naše príbehy sa práve iba začali. A zmenili sa na spleť pravdy a lží.

Do istej miery, minimálne v prípade Sarah McHaleovej, za to môžem aj ja.

O Virgil County sa onedlho v správach bude hovoriť znova. Ľudia si pospomínajú na naše mená, pripomenú si naše príbehy. No tie príbehy nie sú pravdivé. Vravela som si, že by možno pomohlo zozbierať čriečky pravdy, že by sme sa my, čo sme ten deň prežili, mohli podeliť o to, čo sa nám vtedy a neskôr stalo. Ibaže po tom, ako som sa niekoľko mesiacov snažila tú pravdu odhaliť, si začínam myslieť, že som sa asi mýlila.

Niektoré pravdy by možno mali radšej ostať skryté.

Takže to spisujem. Všetko, čo sa počas tejto jari stalo, všetko, na čo som prišla. Dám to všetko dokopy, a keď skončím, budem možno – azda – vedieť, čo robiť.

Každý deň sa zobudím s myšlienkami na smrť.

Zväčša je to len neustály existenčný šum, ktorý s trochou úsilia a dennou dávkou liekov poľahky prehluším. Výnimkou je koniec februára, keď ten šum začne naberať na sile, je čoraz hlasnejší a ostrejší a niet pred ním úniku, až kým nenadídete Výročie. V ten deň sa mi v lebke rozozvučí šialené dunenie basového crescenda.

Tento rok – tretie výročie strelby – sa v ničom nelíšil. Vstala som až niekedy krátko po jedenástej, a aj tak som bola vyčerpaná zo strašidelných snov. Na mobile ma už čakalo niekoľko správ.

Pozor na marcové ídy. Ste všetci okej? Bolo to od Ashley Chambersovej, ktorá nám vždy písala ako prvá.

Bolo nás šesť. Priami svedkovia strelby, ktorí ju prežili. Predtým sme sa poznali len z videnia. Teda, niekoľkí z nás spolu chodili na tie isté hodiny. Poznali sme sa po mene. Koniec koncov, Virgil County je prakticky malá dedina. Pred tým dňom sme však prakticky nekomunikovali. Vlastne sme ani nemali nejaký špecifický dôvod. No od strelby sme boli v neustálom kontakte.

Teda, päť z nás.

Eden Martinezová a Denny Lucas už odpovedali. V pohode. Dúfam, že ste dnes všetci okej, ja som. Dávajte si pozor.

Naľukala som odpoveď: Stále som tu. Som rada, že vás mám, a potom som zascrollovala hore k menám príjemcov. Vedela som, koho tam uvidím – a koho nie –, ale aj tak mi z jej neprítomnosti previnilo zovrelo žalúdok.

Odložila som telefón a natiahla si mikinu a džínsy. Nebola som schopná jesť. Nie v ten deň. Vedela som, že by som všetko tak či tak skrátka vyvracala. Poučila som sa z vlastnej chyby z prvého výročia. A potom aj z druhého. Takže som si rovno umyla zuby a opláchla tvár. Keď som skončila, prešla som do obývačky a cez predné okno som zbadala chalana, ktorý sedel na verandových schodíkoch.

Bol zhrbený a otočený chrbtom ku mne. Spod čiernej čiapky mu vykúkali tmavé gaštanové kučery. Otvorila som vchodové dvere, no on sa neotočil.

„Čau, ty kradoš,“ pozdravila som. „Ako dlho už čakáš?“

Vtedy na mňa Miles Mason pozrel napoly zatvorenými orieškovohnedými očami, vďaka ktorým stále vyzeral rozospato. „Pár minút,“ povedal. Alebo zamrmlal. Miles takmer vždy mrmle. Zrejme ste videli jeho prvé a posledné televízne interview, ktoré s ním po streľbe robili, a reportér ho musel neustále vyzývať, aby hovoril hlasnejšie. „Odpisujem ostatným. Ideme po Dennyho, že?“

Prikývla som, on vstal a nasledoval ma dolu schodmi k môjmu pikapu.

Miles síce poskytol len jedno interview, no utkvel v pamäti všetkým, čo sa o streľbu zaujímali. Jeho príbeh pritiahol množstvo pozornosti. Stal sa „hrdinom, od ktorého to nikto nečakal“. Vážne. Nazvali ho tak hneď v niekoľkých článkoch.

Písali o tom, ako sa hodil na zranenú študentku, aby ju ochránil pred ďalšími guľkami. Média robili veľké haló okolo skutočnosti, že mu predtým hrozilo vylúčenie.

Slovami jeho starej mamy, Miles bol „taký malý chuligán“.

Slovami istého celoštátneho periodika, bol „typom mladého muža, od ktorého by ste čakali, že bude strieľať, nie chrániť svojich rovesníkov“.

Myslím to smrteľne vážne. Je to citát nejakého novinára, podľa ktorého bolo v poriadku niečo takéto napísať len dva dni po tom, ako ten pätnásťročný chalan prežil nočnú moru.

Miles na nič z toho nespomínal rád. Ani len so mnou.

Odomkla som pikap a obaja sme vliezli dnu. Nezapli sme rádio. Počas jazdy po prázdnych uliciach našej štvrte sme počúvali len šum motora. Bolo okolo poludnia. Všetci boli buď v práci, alebo v škole. Normálne by som z blicovania mala nervy v kýbľi. Paranoidne by som sa bála, že niekto zbadá moje auto a povie o tom mame. Na rozdiel od Milesa som nezvykla porušovať pravidlá.

Nikto však odo mňa, Milesa alebo Dennyho nečakal, že sa v ten deň ukážeme v škole. Nikto nás neplánoval trestať alebo čo i len poukázať na to, že sme sa uliali. Všetci vedeli, že pätnásteho marca nedokážeme do školy ani vkročiť.

Cesta k Dennyho domu trvala asi desať minút. Čakal na hojdačke na verande a jeho vodiaci pes, sučka žltého labradora menom Trblietka, mu ležala pri nohách. Keď nás počul vchádzať na príjazdovú cestu, vstal, a keď som s autom zastala, Trblietka ho priviedla na stranu spolujazdca, kde mu už Miles otvoril dvere.

„Nie je tu veľa miesta,“ povedala som, keď Denny liezol dnu. „Budeme sa musieť k sebe pritúliť.“

„Prečo je pri túlení vždy v strede Miles?“ spýtal sa Denny akože urazene. „Nie je to fér.“

Miles sa posunul na jednom dlhom sedadle tak, že mal rýchlostnú páku medzi nohami. Lavou stranou tela sa tisol ku mne. Nervózne som sa zahniezdila a snažila som sa nemyslieť na to, ako asi Miles vníma, že sedíme takto blízko. Radšej som sa pozrela na Dennyho, ktorý sa vyšvihol do auta a trochu sa uhol, aby mohla Trblietka vyskočiť na podlahu, kde si sadla medzi jeho kolená.

„Lee, vieš,“ zabuchol Denny dvere, „ak ma mieniš rozvážať po okolí, budeš potrebovať väčšie auto. Poprosím limuzínu. Jednu z tých dlhých.“

„Jasné, mrknem na to,“ odvetila som. „Len čo mi za takú jazdu budeš môcť zaplatiť.“

Denny sa zaškeril, a to bolo prvý raz, čo som sa v to ráno na okamih cítila pokojne.

Dennyho spomedzi nás všetkých fotili a spovedali najviac. Milý, tak trochu bacuľatý a od narodenia nevidiaci černošský chlapec. Po zásahu do ruky musel absolvovať fyzioterapiu, pretože sa musel znova naučiť používať slepeckú palicu. Médiá to poriadne nafukovali, znova a znova upriamovali pozornosť na jeho slepotu. Akoby ho definovala.

Vyrazila som a zamierila von z mesta. Šli sme tak ďaleko, ako sa len dalo.

Načiahla som sa a zapla rádio. Snažila som sa prehlásiť bubny smrti v hlave, ale vtieravé myšlienky nezmizli, ani keď som na plné pecky pustila jedno z maminých starých cédečiek Nirvany.

Mala by som to ujasniť: nešlo o to, že by som *chcela* zomrieť. Nebojujem s *takýmito* myšlienkami. Vlastne, práve naopak.

Dokonca aj počas dobrých dní buble pod povrchom tichá nervozita, ktorá mi pripomína, že sa každou sekundou blížim ku koncu svojej vlastnej existencie. Pripomína mi, že nijako nemôžem ovplyvniť, kedy, kde alebo ako zomriem.

Počas zlých dní, ako na každé výročie, to bublanie vzkypí.

Čo zákruta, to predstava, ako sa k nám v protismere rúti ďalšie auto. Čo most, to predstava, ako pod nami padá a všetci traja sa utopíme. Keď sme sa zastavili na pumpe, aby som nantankovala, uvedomila som si, že sa neustále obzerám cez plece, pretože som bola presvedčená, že ku mne alebo k pokladníkovi pristúpi niekto so zbraňou. A keď pri nás zaparkoval nejaký chlapík v chevrolete a zabuchol za sebou dvere, takmer som vyskočila z kože.

Smrť som videla *všade*.

Takže sme mierili na koniec sveta. Po prašnej ceste do lesa vzdialeného zhruba hodinu od Virgil County. Objavili sme ho pred dvoma rokmi s Eden. V ten prvý rok sme sa všetci nasúkali do dodávky jej mamy a túlili sa, až kým sme nenašli miesto, kde nás nikto nebude hľadať. Vracali sme sa sem každý rok v ten deň, a keď toho bolo na nás priveľa, aj inokedy. Niekoľkokrát s nami šla aj Ashley – kým sa jej nenarodila dcéra Miriam. Ashley teraz mala rodinu a Eden bola na výške. Ostali sme len Miles, Denny a ja.

Šoférovala som pomaly. Cesta sa používala tak zriedka, že ju takmer zarástla tráva, a v ten deň bola posypaná konármi, ktoré tam popadali počas poslednej veľkej búrky. Auto nadskakovalo na hrubých koreňoch, až kým sme konečne nedorazili na miesto hlboko v lese. Vedela som, že sme trafili, pretože keď sme tu boli prvý raz, Miles do jedného z kmeňov stromov vyrezal veľké číslo 6.

Hoci sme toto miesto navštívili len piati.

Vypla som motor a vyliezli sme von. Bolo chladno. Typický marec na stredozápade. O slovo sa začínala hlásiť jar, ale štiplavý vánok stále nechcel dať zbohom. Napriek tomu sme vyliezli von na nákladnú časť pikapu.

Denny zložil Trblietke vôdzku. „Dajte vedieť, ak odbehne príliš ďaleko, okej?“ požiadal nás, keď sa pes začal prechádzať po tráve s nosom prilepeným k zemi.

„Jasné,“ slúbila som.

Chvíľu sme mlčali. Len sme tam tak sedeli, počúvali zvuky lesa a sledovali zlatého psa, ktorý bol medzi stromami na stopke nejakej záhadnej vôni. Naučili sme sa tráviť spolu čas bez slov. V tichu, minimálne medzi nami, nič nehrozí. Ešte aj keď sme to ticho prelomili, nezvyšovali sme hlas.

„Tri roky.“ Dennyho slová sprevádzal povzdych.

„Hej,“ povedal Miles.

Myslela som na správy z dnešného rána. Na chýbajúce meno. Myslela som naň často. Že by nás nemalo byť päť, ale šesť.

Myslela som na Kellie Gaynorovú.

Ručím za to, že jej meno nepoznáte. Mimo Virgil County naň takmer neprišla reč. Na tých záchodoch však bola so mnou a so Sarah aj ona. Nevidela som ju už roky.

Slová sa mi zakliesnili v hrudi vždy, keď som sa na ňu chcela opýtať, váha viny ich nepustila von. Chcela som ich zo seba dostať. Zistiť, či o nej Miles alebo Denny nepočuli. Či na ňu niekedy tiež mysleli alebo som na ňu myslela len ja.

Dokonca sa mi podarilo otvoriť ústa, nasať do pľúc vzduch. Ten zvuk bol tichý, ale Miles ho počul. Alebo ho skrátka cítil. Občas som mala pocit, že ma cíti. Že si uvedomuje každý môj

pohyb, nádych, žmurknutie a že vie, čo každý z tých malých záchvevov znamená. Úprimne, je to upokojujúce a desivé naraz. A z toho, ako na mňa vtedy pozrel, akoby bol pripravený pozorne si vypočuť každé moje slovo, mi na sekundu zamrelo srdce. Pri pohľade do jeho ospalých očí som zabudla, čo som chcela povedať.

Denny, ktorý sedel po mojom druhom boku, si nič nevšimol.

„Viete,“ napravil si na očiach tmavé slnečné okuliare. „Keď zmaturujeme, nikto si nebude na tú strelbu pamätať.“

„Čože?“ vyhrkla som. Bola som rada, že môžem na sekundu odtrhnúť od Milesa zrak. Hoci som stále cítila, že ma sleduje. „Samozrejme, že bude. Nikto na ňu nezabudne.“

„Nie, myslel som... Keď odídeme, neostane nikto, kto tam bol, kto si pamätá, čo sa stalo. Sme posledný ročník. Poslední, ktorí to zažili. Keď odídeme, všetci budú vedieť len to, čo počuli alebo videli v telke. Bude to pre nich len príbeh.“

Chvíľu som tam len sedela a postupne mi to dochádzalo. Nie som si istá prečo, ale nikdy predtým mi to nenapadlo. Ale mal pravdu. My traja o niekoľko mesiacov zmaturujeme. Boli sme vtedy prváci, onedlho odídeme a na našej strednej ostanú len študenti, ktorí počuli príbehy, čo sa dookola a dookola rozprávajú v našom meste, správach a kostole. Študenti, ktorí vedia o masakre asi toľko ako...

No, asi toľko ako vy.

A je toho veľa, čo neviete – a oni tiež. Toľko príbehov, ktoré boli prekrútené, popletené alebo skreslené. Ani len ja som vtedy netušila, ako veľmi.

„Heh,“ zamrmlal Miles. „Neviem sa rozhodnúť, či je to dobré alebo zlé.“

„Ani ja,“ súhlasil Denny.

Ale *ja* som to vedela. Pretože mi pri predstave, že odídeme a odnesieme si naše príbehy so sebou, že naozaj dopustíme, aby na chodbách ostali len ich prekrútené verzie, prišlo zle.

Miles mi položil na plece dľaň. „Lee, si okej? Vyzeráš tak trochu... Si v pohode?“

Prikývla som, pretože som pochybovala, že dokážem otvoriť ústa bez toho, aby som sa povercala.

„To je len dneškom,“ povedal Denny. „Tento deň je vždy zlý.“

„Hej,“ súhlasil Miles. „Vždy.“

Mali pravdu. Deň Výročia vždy bolel. A som si istá, že vždy aj bude. Ale ako som tam tak sedela, myslela som len na to, že nech je Kellie Gaynorová kdekoľvek, je pre ňu zrejme ešte horší.

A mohla som za to ja.

Školu po tej strelbe otvorili až nasledujúci školský rok. Vonku čakalo niekoľko kamerových štábov, ktoré chceli natočiť náš návrat, ale nie tolko, koľko by ste očakávali. Ubehlo päť mesiacov a Virgil County vytlačili z hlavného spravodajstva iné tragédie.

Bola som rada, že sa to tam nehemží kamerami. Nechcela som sa vidieť vo všetkých správach. Predovšetkým nie v deň, keď som si ani len nebola istá, či dokážem vkročiť do tej budovy bez toho, aby som dostala panický záchvat. Behom pár hodín by to bolo na titulkách. „Študentka, ktorá prežila strelbu na strednej škole vo Virgil County, sa pri návrate na miesto brutálneho masakru zrútila.“ Stala by sa zo mňa úbohá tragická postava, ktorú by miestni niekoľko dní ľutovali. Nestála som o žiadnu ľútosť.

Ani som nemala pocit, že si ju zaslúžim.

Mama si vybavila, aby ju v to ráno niekto zaskočil v obchode. Myslím, že väčšina našich rodičov si vzala dovolenku. Všetci chceli v ten prvý deň zaviezť deti do školy. Niekoľkí s nimi dokonca šli dnu, akoby to bol prvý deň v škôlke.

„Môžem ňa odprevadiť,“ ponúkla sa mama, keď sme vošli na parkovisko. Sledovali sme, ako do budovy vošiel nejaký

štvrták nalepený na otca. „Môžem tu počkať, ak by si ma potrebovala.“

Pokrútila som hlavou. „Nie. Je to okej.“

Hoci som sa bála, že pri pokuse vojsť dnu spanikárim, vedela som, že mama by to nezvládla. Občas mám pocit, že ju udalosti toho dňa zasiahli viac ako mňa. A to ma počas prvých mesiacov neskutočne vytáčalo. Mala som pocit, že zo seba robí obeť. Vedela som, že to tak nemyslí. Ale občas som mala chuť na ňu navrieskať. Vytmaviť jej, že nemá právo plakať, panikáriť alebo mať nočné mory. Pretože *ona* tam nebola.

„Si si istá?“ spýtala sa a už teraz sa jej triasol hlas. „Lee, ak nechceš, nemusíš tam ísť. Tak ako som vravela. Môžeme ťa skúsiť vyučovať doma alebo sa poobzerať po nejakej inej...“

„Mami.“

Som si istá, že sa mi snažila pomôcť, ale tie jej chabé ponuky ma neskutočne frustrovali. Pracovala priveľa, takže v skutočnosti ma učiť doma nemohla, a pokiaľ by sme sa nepreťahovali – čo sme si rozhodne nemohli dovoliť –, nemali sme na výber. Vo Virgil County iná stredná škola nebola.

A tak či onak, zmeniť školu by nič nevyriešilo. Strelba by ma prenasledovala bez ohľadu na to, kam by som chodila.

„Len sa o teba bojím. Tá rekapitulácia s detektívmi ťa vtedy strašne rozrušila. Ak sa tam nechceš vracat...“

„Budem meškať.“

Schmatla som batoh, vyliezla z auta a zatresla dvere, skôr ako mi stihla povedať čokoľvek ďalšie. Pri tom zvuku ma premkli výčitky svedomia. V to leto som búchala dverami často. No hoci som sa cítila mizerne, vedela som, že sa neospravedlím.

Upierala som zrak rovno pred seba, mimo novinárov, ktorí parkovali na trávniku pred školou. Sústredila som sa len a len

na dvere. Tie, cez ktoré som pred piatimi mesiacmi vyletela von celá od krvi svojej najlepšej kamošky.

Sťažka som prehltna a vošla za skupinou ľudí z vyšších ročníkov dnu. Možno to bude znieť absurdne, ale sčasti som čakala, že to tam bude vyzeráť nejako inak. Akoby na nás po príchode mali všade čakať stopy po streľbe. Nič také tam však nebolo. Všetko vo vstupnej hale, jedáleň – vyzeralo to tam úplne rovnako ako minulý rok, pred tým, ako sa to všetko stalo. Škola bola čistá a vyzdobená farbami Virgil County – zelenou a zlatou – a všetci bežali ku kamarátom, objímali sa a smiali, ako v každom bežnom prvom deň nového školského roka.

Mysleli by ste si, že to vďaka tomu bude jednoduchšie, ale mne to pripadalo nesprávne.

Raz som sa sem už vrátila. Niekoľko svedkov sem cez leto prišlo pomôcť detektívom zmapovať, čo sa presne stalo. No vtedy v škole vládlo ticho. Bola takmer prázdna. A tak som sa dokázala presvedčiť, aspoň na pár minút, že som niekde inde.

No toto, toto mi pripadalo príliš normálne. Uvedomila som si, že v dave pátram po Sarah, akoby som čakala, že na mňa bude čakať, rovnako ako každé ráno po príchode do školy. Na pleci žiarivofialový ruksak, v ruke keksík. Jeden vždy nosila aj mne, pretože vedela, že som si namiesto raňajok podriemala v posteli.

Prirodzene, že tam Sarah so svojím ruksakom a keksíkmi nebola. Takže som ostala len tak stáť uprostred jedálne a netušila, čo robiť alebo kam ísť.

Vtedy som zbadala tú pamätnú tabuľu – obrovský lesklý čierny štvorec pripevnený na stĺpe v strede miestnosti. Bola to jediná vec, čo sa v tejto časti školy reálne fyzicky zmenila, a ja som si ju takmer nevšimla. Spravila som niekoľko krokov

vpred a pozrela na tabuľu, hľadajúc v sebe silu. Silu odvrátiť sa, najst' bližšie.

Na tabuli boli vygravírované ich mená. Všetkých deviatich obetí, v abecednom poradí. Hoci som ich už dávno poznala naspamäť, jedno po druhom som si ich prečítala.

Kevin Brantley
Brenna DuValová
Jared Grayson
Rosi Martinezová
Sarah McHaleová
Richard McMullen
Thomas Nolan
Aiden Stroud
Essie Taylorová

A pod ich menami stál citát Emily Dickinsonovej: *Milovaní nemôžu zomrieť, pretože láska je nesmrteľnosť.*

Nenávidela som ten citát, pretože to bola lož. Neubránila som sa myšlienke, že ak by aj láska zaručovala nesmrteľnosť, tak všetci, ktorí vás milujú, nakoniec zomrú tiež. A čo potom? Nič. Podobné citáty mali akurát tak za úlohu ulaviť živým. Bol to ďalší zo spôsobov, ktorý nám pomáhal ignorovať skutočnosť, že sme odsúdení upadnúť do zabudnutia.

Pokrútila som hlavou, snažila som sa utíšiť vtieravé myšlienky. Nedokázala som sa však od tej tabule odvrátiť.

Meno strelca na zozname mŕtvych nebolo. Nebolo ani na žiadnom inom pamätníku v meste. Vyrozumela som, že cez leto o tom prebehla vášnivá diskusia. Niekoľko ľudí chcelo, aby zahŕňali aj jeho. Koniec koncov, bol len dieťa. Šestnásť

rokov, tretíak. Zastávali názor, že aj on bol istým spôsobom obeť. Obeť šikanovania, svojej vlastnej mysle, spoločnosti posadnutej zbraňami. Akoby na čomkoľvek z toho záležalo. Pri tej tabuli ale nešlo oňho alebo jeho dôvody. Šlo o všetkých ostatných, o škodu, čo napáchal.

Niekoľko rodičov namietalo a ja som bola rada. Nechcela som, aby tam stálo jeho meno. Nechcela som, aby sa priblížilo k Sarahinmu.

„Lee,“ ozvalo sa za mnou. Obzrela som sa cez plece a zbadala Milesa v jeho typickom čiernom tričku a obnosených džínsoch. Sekundu sme na seba iba hľadeli. Napriek všetkému, čo sa cez leto stalo, bolo zvláštne rozprávať sa s ním v škole. Bolo to znamenie, na ktoré som čakala, ktoré potvrdilo, aké je to teraz iné.

Po chvíli pokrčil plecami a naznačil, aby som ho nasledovala. Prekľučkovali sme pomedzi skupinky študentov na opačnú stranu jedálne, kde sa chrbtami opierali o stenu Eden Martinezová a Denny Lucas. Eden mala ruku zaborenú vo vlasoch, ťahala sa za tmavé vlnité pramene a vyzerala trošku zeleno, akoby sa každú chvíľu mala povracať. Denny vtedy ešte nosil palicu a oboma rukami zvieral gumovú rúčku navrchu, akoby bol v prípade potreby pripravený použiť ju ako zbraň.

„Vpravo od teba sa blížia Lee a Miles,“ povedala mu Eden.

„Čaute,“ pozdravil nás Denny. „Divný deň, čo?“

„Najdivnejší,“ súhlasila som.

A najzvláštnejšie na ňom bolo asi to, že som tam stála s tou trojicou. Boli sme čudná skupinka, nemali sme takmer nič spoločné. Eden bola o ročník vyššie ako Denny, Miles a ja. A pred strelbou sme každý mali svoju vlastnú partiu. Boli to

však jediní ľudia, s ktorými som to *vydržala*. Jediná skupina, pri ktorej som sa cítila, že do nej patrím.

Ashley si dobrala väčšinu učiva v nemocnici a doma a na konci školského roka zmaturovala. Všetkým nám v to ráno poslala správu – zaželala nám veľa šťastia a povedala, že ak niečo budeme potrebovať, môžeme zavolať. Premýšľala som, či sa cítim osamelo, či si želim, aby tu namiesto sledovania krátkych televíznych šotov, v ktorých my ostatní kráčame späť do školy, mohla byť s nami. Alebo či je rada, že sa sem nikdy nemusí vrátiť. Premýšľala som, akoby som sa cítila na jej mieste, byť jedinou, kto sa sem nevracia.

Respektíve nie *jedinou*.

Poobzerala som sa, či nezazriem čierne vlasy s modrým melírom alebo ruksak s lebkovým vzorom.

„Koho hľadáš?“ spýtal sa Miles.

„Kellie,“ odvetila som.

„Kellie Gaynorová?“ spýtala sa Eden. „Ty o tom nevieš?“

„O čom?“

„Odstahovala sa.“ Eden odtiahla ruku od svojich vlasov a začala sa hrať s nechtami. „S celou rodinou. Abuela ich pred pár dňami videla nakladať veci do auta a teraz majú pred domom tabuľku Na predaj.“

„Čože?“ To slovo som vykašľala. Zrazu som mala stiahnuté hrdlo. Ako po uštipnutí včelou, kým mama donesie injekciu. Snažila som sa to rozdýchať, no vtedy sa nad nami rozozvučalo hlasné a prenikavé zvonenie a všetkých nás vyľakalo. Čo nepomohlo.

Keď okolo nás začali do tried prúdiť davy študentov, natiahla som sa a chytila Eden za ruku. Najprv sa strhla a odtiahla. Potom sme sa jedna druhej rýchlo nečujne ospravedlnili.

Ani jednej z nás sa nepáči, ak sa nás niekto bez varovania dotýka, dokonca aj medzi kamarátmi. Vtedy to bolo ešte horšie. Báli sme sa všetkých náhlych pohybov. Všetci sme sa museli naučiť pristupovať k ostatným opatrne.

Keď zvonenie utíchlo, podarilo sa mi zo seba vysúkať pár slov. „Kellie... Kellie je...“

„Preč.“

Riaditeľ v ten deň na zhromaždení nehovoril, že odteraz škola nebude tolerovať násilie. Ani o rôznych občianskoprávných konaniach, ktoré boli voči škole začaté. Namiesto toho sa sústredil na tú jedinú pozitívnu vec, ktorú našiel.

Prezradil nám, ako sa – na prekvapenie školskej rady – do školy vrátili všetci minuloroční prváci, druháci a tretiaci a že do novootvoreného prvého ročníka nastupuje najväčší počet žiakov v dejinách školy. Povedal, že sme sa všetci vrátili do svojej školy. Povedal, že nedovolíme, aby strach či nenávisť zvíťazili. Povedal, že tu sme doma.

Nepovedal však toto: vrátili sa *takmer* všetci.

Všetci až na jedného.

Často si ten masaker gúglim. Je to niečo ako hobby. Alebo možno závislosť.

Začalo sa to zhruba mesiac po strelbe, počas jednej z mnohých nocí, keď ma predstava spánku v mojej tmavej izbe neopísateľne desila. Prešla som po chodbe, zamierila do obývačky a prvý raz po niekoľkých týždňoch sa prihlásila na stolový počítač. Mama ma držala od médií bokom, no čo-to som zachytila od ostatných preživších. A chcela som vedieť, čo ľudia vravia o Sarah.

Jeden link viedol k ďalšiemu a ďalšiemu, a ďalšiemu. S každým článkom alebo blogom som bola čoraz nervóznejšia, zmocňovala sa ma stále väčšia panika. Srdce mi búšilo ako zvon a v očiach ma štípali slzy. Nemohla som však prestať klikať. Vedela som, že by som to nemala robiť. Vedela som, že to pre mňa nebolo dobré. No ocitla som sa v špirále, z ktorej nebolo úniku.

Napokon som skončila na nejakom fóre pri vlákne postov o tom, že strelba bola len konšpirácia. Desiatky ľudí sa snažili podať „dôkaz“, že sa nič z toho nestalo. Že sa nás len vláda snaží oklamať, aby všetkým mohla zhabať zbrane. Všetci tínedžeri, ktorí utekali von z budovy – vrátane mňa –, boli len herci.

„Je to na prvý pohľad podvod,“ písalo sa v jednom komentári. „Použi zdravý rozum, Amerika.“

... *na prvý pohľad...*

... *zdravý rozum...*

Mama ma našla o šiestej ráno, ako upieram začervenané oči na monitor a po tvári mi tečú slzy.

„Lee, čo to robíš?“ spýtala sa.

„Ako môžu vraviť také veci?“ odvetila som s uboleným hrdlom. „Vravia, že sa to nestalo. Ako to môžu vraviť, mami? Prečo vravia také veci?“

„Och, Lee, zlatko...“

„*Prečo vravia také veci?!*“ strčila som do stola oveľa silnejšie, ako som chcela, až tak, že sa monitor šmykol dozadu a hlučne zarachotil o stenu. Nato som začala ešte viac panikáriť a lapat pomedzi vzlyky dych.

Mama si v ten deň vzala dovolenku a zavolała môjmu psychiatrovi. Rozhodli sme sa navýšiť dávku liekov a pridať mi ďalšie sedenia s terapeutom. Mama mi zároveň obmedzila internet a dovolila používať telefón len v prípadoch, keď som bola mimo domu bez nej, no obvyčajne som skrátka začala chodiť na net neskoro v noci alebo keď bola mama v práci. Cítila som sa pritom príšerne, no bola som tým posadnutá a vedela som po sebe zmazať históriu vyhľadávania.

Ak premýšľate, kde bol vtedy môj otec, tak máme niečo spoločné. Otec v mojom živote nikdy nehral veľkú rolu. Mama otehotnela ako tínedžerka, pričom on mal niečo nad dvadsať. Zmizol ešte pred mojím narodením a jediný kontakt s ním som mala prostredníctvom šekov na výživné, ktoré musel posielat' na príkaz súdu. Tak trochu som po tej streľbe čakala, že sa ukáže. Že sa dopyčuje, že sa jeho dcére stalo niečo príšerné,

a možno sa v ňom ozve nejaký otcovský inštinkt. Nič také sa však nestalo.

Mama odjakživa musela zastávať úlohu oboch rodičov. Občas premýšľam, či preto neprežívala dvojnásobnú bolesť, keď sa to stalo. To, že na všetko tak strašne kašľal, ma hnevalo, to áno. Ale viac ma hnevalo, že tu pre mamu nebol ako partner, keď ho potrebovala.

Niežeby na tom teraz záležalo. Pred dvoma rokmi zomrel pri búračke. Dozvedela som sa o tom, lebo nám odkázal nejaké peniaze. Asi sa predsa len cítil trochu previnilo. Nebolo toho veľa, ale pomôže mi to čiastočne zaplatiť výšku.

Tak či onak, môj otec nie je dôležitý. Nebol tam. Mama áno. No napriek všetkému vynaloženému úsiliu ma nemohla chrániť pred internetom večne.

Ubehli tri roky a ja stále často brázdím blogy na tumblri a rôzne fóra, čítam si príspevky od ľudí, ktorí nemuseli tú strelbu zažiť na vlastnej koži. Väčšina sa k nej už nevyjadruje. Upadla do zabudnutia. Niekoľko nadšencov však o našej strednej stále píše takmer denne. Niektorí sú úprimne posadnutí skutočnými udalosťami. Iní založili niečo, čo sa dá opísať jedine slovom „fandom“.

Fandom znie možno prisilne, ale nepreháňam. O tom masakri vznikli meme, fanarty a – úplne vážne – *fanfikcie*. Občas sa sústreďia na Sarah alebo Milesa. No väčšina je o strelcovi.

Jeho meno, len tak mimochodom, pokiaľ na to čakáte, nikde v tomto liste nespomeniem. Popísalo sa toho o ňom už dosť. Nebudem dodávať nič ďalšie.

Síce ma to hnevá a znechucuje, ale aj tak sa stále potĺkam po niekoľkých fórach a stránkach, ktoré čakujem niekoľkokrát týždenne. Čím viac sa ma zmocňuje úzkosť, tým viac času

trávim online. A, prirodzene, na výročia je to vždy najhoršie. Takže keď som sa v deň tretieho výročia vrátila večer domov, nemalo by vás prekvapiť, že som zamierila rovno k počítaču, hoci som vedela, že by som nemala.

Bolo neskoro. Mama už spala. A ja som si bola istá, že v tú noc ani náhodou nezaspím. Takže som sa prihlásila a šla rovno na jedno z najaktívnejších fór o masakri na našej strednej.

Očakávala som to, čo vždy: debaty o starých konšpiračných teóriách, diskusie, prečo to strelec asi spravil, také veci. O strelbe už roky nevyšlo najavo nič nové, takže sa stále rozoberalo dookola to isté, len to vždy robili iní ľudia.

Tentoraz ma však čakala jedna novinka.

Najčítanejší príspevok bol od častého prispievateľa s nickom Posadnutý_SŠVC. Napísal krátku správu: Ľudia, o tomto ste už počuli? Nasledoval link na článok. Z titulku sa mi prevrátil žalúdok: „Rodičia obete strelby na strednej škole vydávajú dcérinu inšpirujúcu biografii.“

Nad článkom svietila Sarahina fotka, tá, ktorá je tak dobre známa. Bola to školská fotka z prvého ročníka. Presne tú o necelé dva mesiace po jej smrti vytlačili v ročenke. Je to tá fotka, ktorá na vás stále hľadí z tabule pred baptistickým kostolom na hlavnej ulici.

A práve pre ňu sa vždy vraciam zo školy dlhšou cestou. Pretože neznesiem pohľad na to, ako sa na mňa moja najlepšia kamarátka usmieva, ryšavé vlasy má zapletené do dvoch vrkočov a vyzera ešte mladšia, než bola, veľké hnedé oči jej žiaria a absolútne netušia, čo sa stane.

A, prirodzene, má na sebe tú retiazku. Videla som tú fotku toľkokrát, že viem, že ju niekto digitálne upravil, aby bola ešte výraznejšia – tá tenká retiazka, na ktorej visí strieborný krížik.

Leží jej na hrudi tesne nad okrajom levandulového trička. Tá sprostá retiazka. Nie je to ani len tá z miesta činu. Tá *slávna* retiazka. Ale ľudia tú fotku pokladajú za dôkaz. Dáva im istotu, že Sarah poznali.

Vec sa má v skutočnosti takto: nechala sa s tou retiazkou odfotiť len preto, že ju dostala od babky na narodeniny a jej mama si myslela, že jej na fotke pristane. Sarah to takmer neurobila – z hlúpeho a jednoduchého dôvodu, že sa jej zlaté šperky páčili viac ako strieborné –, ale nakoniec si povedala, že spraví babke radosť.

Kiežby si ju nevezala. Ak by ju nemala na sebe...

Ale tým by som si toto rozprávanie príliš uľahčila.

Pretože si ju vzala. A teraz ju všetci poznajú ako Sarah McHaleovú, dievča s krížikom na retiazke. Všetci ju pokladajú za niekoho, kým nebola. Myslia si, že zomrela za niečo, za čo nezomrela. Ale tá retiazka za to nemôže.

Môžem za to ja.

Prescrollovala som za obrázok a zo žalúdka mi kamsi do hrude vystrelil pocit viny. Nedokázala som sa prinútiť spraviť viac, ako článok len preletieť. Ruky sa mi triasli, oči mi poletovali po obrazovke a nedokázala som sa sústrediť na jedno miesto dlhšie ako pár sekúnd. Podstatu som však pochopila.

Sarahini rodičia sa chystali vydať jej biografii. Našli jej starý denník a úryvky chceli použiť pri rozprávaní „inšpirujúceho príbehu, v ktorom ich dcéra odmieta poprieť svoju vieru, dokonca aj tvárou v tvár smrti“. Vydavateľ za práva zaplatil šesťcifernú sumu. A záujem o spracovanie Sarahinho príbehu už prejavil aj Hollywood.

„Sú to už tri roky, odkedy sme o ňu prišli,“ citovali v článku Ruth McHaleová. „Bolo to ťažké. Občas sme sa s manželom

cítili, že nedokážeme ísť ďalej. Boh však stál pri nás. Podal nám pomocnú ruku, keď sme ju najviac potrebovali. A viem, že Boh chce, aby Sarah žila v našich spomienkach ďalej. Aby sme sa uistili, že nikto nezabudne, aká bola odvážna, aká bola oddaná svojej viere. Všetci by sme mali dúfať, že v sebe nájdeme rovnakú silu ako Sarah.“

Prechádzala som si ten citát znova a znova a bolo mi čoraz horšie. Lomcovalo mnou priveľa pocitov naraz – hnev a smútok a vlna.

A hrôza.

Pretože ak je to pravda, ak naozaj vyjde kniha a možno dokonca aj film, znamenalo by to, že sa na Virgil County znova upriami pozornosť. O masakri sa bude hovoriť v správach. Príbehy sa znova zopakujú a ešte viac prekrúčia. Na povrch znova vypláva všetko, v čom sa svet prvý raz pomýlil. Akoby život so skutočnými spomienkami na ten deň nestačil, budú ma teraz mátať aj tie prekrútené.

A Kellie to bude mať ešte ťažšie.

Dobehla som do kúpeľne predtým, ako to žalúdok vzdal, a hranolky, ktoré som zjedla cestou z lesa, vyleteli von. Naivne som si myslela, že si môžem cestou domov zobrať v drive-thru večeru, že to bude prvé výročie bez vracania. Ale nie. Tri k trom.

Spláchla som, sadla si chrbtom k stene, oprela som si o ňu hlavu a pomaly dýchala. Bývame v malom dome a steny sú tenké, takže ma neprekvapilo, keď som počula, ako sa na chodbe s vŕzganím otvárajú dvere maminej izby.

„Lee?“ zavolala rozospato. „Deje sa niečo, zlatko?“

Pred streľbou zvykla spávať tvrdo, ale odvtedy stačí akýkoľvek tichý zvuk, akýkoľvek signál, že niečo možno nie je v po-

riadku, a zobudí sa. Občas, napríklad, keď sa mi snívajú zlé sny a príde ma zobudiť, som za to vďačná. Bola by som však radšej, keby ma nechala samu, aby som nemusela niesť váhu vedomia, že jej robím starosti.

„Nič,“ odvetila som. „Som okej. Môžeš ísť znova spať.“

„Dobre... Nebuď dlho hore.“

„Nebudem. Dobrú noc.“

Jej dvere znova zavrzgali, ale nepočula som ich zacvaknúť, takže som vedela, že ich nechala pootvorené. Nezaspí, kým nebude počuť, že som šla do postele.

Vzdychla som a postavila sa. Prázdny žalúdok som mala pri umývaní zubov stále ako na vode. Zamierila som po chodbe k sebe do izby, kde som si obliekla svoje najpohodlnejšie pyžamo. Niežebý na tom záležalo. V tú noc ma spánok nečakal.

Hľadela som na strop už niečo vyše hodiny, keď mi na telefóne cinkla správa.

Si hore?

Okamžite som natukala odpoveď. Čo myslíš?

Ideme von?

Je zima. Zavolaj mi.

Sekundu nato telefón zazvonil.

„Čau,“ zdvihla som.

„Čo robíš?“ zamrmlal na druhom konci Miles.

„Nič. A ty?“

„Práve som dopozeral dokument na youtube.“

„O čom?“

„O krachu na burze v roku 1929.“

„To znie... *veľmi* depresívne.“

„Vau. Také zlé vtipy nerobí ani Denny.“

„Hej.“